

Finanční arbitr

Legerova 1581/69, 110 00 Praha 1 – Nové Město
Tel. 257 042 094, ID datové schránky: qr9ab9x,
e-mail: arbitr@finarbitr.cz,
www.finarbitr.cz

Evidenční číslo: FA/12576/2016
Spisová značka (uvádějte vždy v korespondenci): FA/SU/319/2016

Nález

Finanční arbitr příslušný k rozhodování sporů podle § 1 odst. 1 zákona č. 229/2002 Sb., o finančním arbitrovi, ve znění pozdějších předpisů (dále také „zákon o finančním arbitrovi“), rozhodl v řízení zahájeném dne 16. 3. 2016 podle § 8 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi na návrh ■■■, zastoupeného na základě plné moci ze dne 4. 2. 2016 ■■■ (dále jen „Navrhovatel“), proti společnosti MONETA Money Bank, a.s., IČO 25672720, se sídlem Vyskočilova 1422/1a, 140 28 Praha 4 - Michle, zapsané v obchodním rejstříku vedeném Městským soudem v Praze, spisová značka B 5403 (dále jen „Instituce“), vedeném podle tohoto zákona a zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, ve věci úročení spotřebitelského úvěru ze smlouvy o úvěru, kterou Navrhovatel a Instituce uzavřeli dne 23. 1. 2010, a to ve výši diskontní sazby platné v den uzavření smlouvy o úvěru uveřejněné Českou národní bankou, takto:

Návrh se podle § 15 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi zamítá.

O d ů v o d n ě n í :

1 Předmět řízení před finančním arbitrem a zkoumání podmínek řízení

Navrhovatel se domáhá úročení spotřebitelského úvěru ze smlouvy o úvěru ve výši diskontní sazby platné v den uzavření smlouvy o úvěru uveřejněné Českou národní bankou, protože Instituce porušila svoji informační povinnosti poskytovatele spotřebitelského úvěru.

Finanční arbitr zjistil, že Navrhovatel uzavřel s Institucí dne 23. 1. 2010 smlouvu o úvěru s pojištěním schopnosti splácet - Konsolidace, na základě které se Instituce zavázala poskytnout Navrhovateli úvěr ve výši 222.000,- Kč a Navrhovatel se zavázal poskytnuté finanční prostředky vrátit a zaplatit za ně úroky (dále jen „Smlouva o úvěru“).

Finanční arbitr je podle § 1 odst. 1 písm. c) zákona o finančním arbitrovi příslušný k rozhodování sporů spadajících jinak do pravomoci českých soudů, „*jedná-li se o spor mezi spotřebitelem a věřitelem nebo zprostředkovatelem při nabízení, poskytování nebo zprostředkování spotřebitelského úvěru nebo jiného úvěru, zápůjčky, či obdobné finanční služby*“.

Finanční arbitr považuje Navrhovatele za spotřebitele podle § 1 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi, protože zjistil, že Navrhovatel ve smluvním vztahu s Institucí vystupuje jako fyzická

osoba, která nejedná v rámci své obchodní nebo jiné podnikatelské činnosti, jak definují spotřebitele hmotněprávní předpisy.

Instituce je bankou podle zákona č. 21/1992 Sb., o bankách, ve znění pozdějších předpisů, a mezi její hlavní činnosti patří podle § 1 odst. 1 písm. b) tohoto zákona poskytování úvěrů. Instituce je oprávněna k výkonu této činnosti na základě licence udělené Českou národní bankou. Jelikož finanční arbitr při zkoumání podmínek řízení nezjistil žádné skutečnosti, které by zpochybnil, že Instituce v předmětném smluvním vztahu vystupuje v postavení věřitele při nabízení, poskytování nebo zprostředkování spotřebitelského úvěru nebo jiného úvěru, zápůjčky, či obdobné finanční služby, považuje finanční arbitr Instituci za instituci ve smyslu ustanovení § 3 odst. 1 písm. c) zákona o finančním arbitrovi.

Smlouva o úvěru v tomto případě představuje smlouvu o spotřebitelském úvěru ve smyslu zákona č. 321/2001 Sb., o některých podmínkách sjednávání spotřebitelského úvěru a o změně zákona č. 64/1986 Sb. (dále jen „zákon o spotřebitelském úvěru“), protože není podle § 2 zákona o spotřebitelském úvěru smluvním vztahem vyloučeným z působnosti tohoto zákona.

Finanční arbitr tedy konstatuje, že je příslušný k rozhodování sporu mezi Navrhovatelem a Institucí, neboť se jedná o spor mezi věřitelem a spotřebitelem při poskytování spotřebitelského úvěru podle ustanovení § 1 odst. 1 písm. c) ve spojení s ustanovením § 3 odst. 1 písm. c) a odst. 2 zákona o finančním arbitrovi, když k rozhodování tohoto sporu je podle ustanovení § 7 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, dána pravomoc českého soudu.

4 Tvrzení Navrhovatele

Navrhovatel potvrzuje, že s Institucí uzavřeli Smlouvu o úvěru.

Navrhovatel tvrdí, že Instituce ve Smlouvě o úvěru neuvedla některé povinné náležitosti, které musí smlouva o spotřebitelském úvěru obsahovat podle zákona o spotřebitelském úvěru, neboť ve Smlouvě o úvěru chybí informace o stanovení podmínek, za kterých může být roční procentní sazba nákladů úvěru (dále jen „RPSN“) upravena, a které nesmí být závislé pouze na vůli věřitele, že se věřitel zavazuje informovat spotřebitele v průběhu plnění smlouvy o všech změnách RPSN ani podmínky, za kterých lze předčasně ukončit smluvní vztah založený Smlouvou o úvěru.

Navrhovatel tvrdí, že tuto skutečnost písemně uplatnil u Instituce dopisem ze dne 19. 2. 2016, ve kterém se domáhal úročení spotřebitelského úvěru ze Smlouvy o úvěru ve výši diskontní sazby platné v den uzavření smlouvy o úvěru uveřejněné Českou národní bankou v důsledku porušení informační povinnosti Instituce.

6 Tvrzení Instituce

Instituce potvrzuje, že uzavřela s Navrhovatelem Smlouvu o úvěru.

Instituce odmítá tvrzení Navrhovatele s tím, že stanovení podmínek, za kterých může být RPSN upravena, a závazek Instituce informovat Navrhovatele v průběhu plnění Smlouvy o úvěru o všech změnách RPSN byly sjednány v čl. 206 písm. c), d) a e) Všeobecných obchodních podmínek. Podmínky, za kterých lze předčasně ukončit smluvní vztah ze Smlouvy o úvěru, pak byly sjednány v čl. 206 písm. g) a h) Všeobecných obchodních podmínek.

Instituce argumentuje, že Všeobecné obchodní podmínky jsou podle čl. I Smlouvy o úvěru součástí této smlouvy a jejím podpisem Navrhovatel prohlásil, že mu Instituce Všeobecné obchodní podmínky poskytla, že se s nimi seznámil a s jejich obsahem souhlasí.

Instituce současně vznáší námitku promlčení práva Navrhovatele uplatnit porušení informační povinnosti Instituce při uzavírání Smlouvy o úvěru a domáhat se úročení spotřebitelského úvěru ze smlouvy o úvěru ve výši diskontní sazby platné v den uzavření smlouvy o úvěru uveřejněné Českou národní bankou.

7 Pokus o smír

Finanční arbitr v souladu s ustanovením § 1 odst. 3 zákona o finančním arbitrovi vyzval účastníky řízení ke smírnému vyřešení sporu. Navrhovatel ani Instituce se k výzvě finančního arbitra ohledně možnosti smírného řešení sporu nevyjádřili. Smírného řešení se proto mezi stranami sporu před vydáním tohoto nálezu finančnímu arbitrovi nepodařilo dosáhnout.

8 Dokazování a právní posouzení

Finanční arbitr podle ustanovení § 12 odst. 1 a 3 zákona o finančním arbitrovi rozhoduje podle svého nejlepšího vědomí a svědomí, nestranně, spravedlivě a bez průtahů a pouze na základě skutečností zjištěných v souladu se zákonem o finančním arbitrovi a zvláštními právními předpisy. Finanční arbitr při svém rozhodování vychází ze skutkového stavu věci a volně hodnotí shromážděné podklady.

Předmětem sporu je porušení informační povinnosti Instituce jako poskytovatele spotřebitelského úvěru a s tím související zákonné sankce, tedy úročení úvěru ze Smlouvy o úvěru ve výši diskontní sazby platné v den uzavření smlouvy o úvěru uveřejněné Českou národní bankou.

8.1 *Rozhodná právní úprava*

Podle zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále jen „nový občanský zákoník“), který nabyl účinnosti 1. 1. 2014, resp. podle jeho § 3028 odst. 1 platí, že se tímto zákonem „*řídí práva a povinnosti vzniklé ode dne nabytí jeho účinnosti*“, přičemž podle odstavce 3 se právní poměry, na které se nevztahuje odstavce druhý (práva osobní, rodinná a věcná), a „*vzniklé přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, jakož i práva a povinnosti z nich vzniklé, včetně práv a povinností z porušení smluv uzavřených přede dnem nabytí činnosti tohoto zákona*“ řídí dosavadními právními předpisy.

Podle ustanovení § 3036 nového občanského zákoníku platí, že „*[p]odle dosavadních právních předpisů se až do svého zakončení posuzují všechny lhůty a doby, které začaly běžet přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, jakož i lhůty a doby pro uplatnění práv, která se řídí dosavadními právními předpisy, i když začnou běžet po dni nabytí účinnosti tohoto zákona.*“

Při posuzování závazkového vztahu ze Smlouvy o úvěru, jejích ustanovení a práv a povinností z nich plynoucích, musí finanční arbitr tedy aplikovat právní úpravu účinnou v době před novým občanským zákoníkem, tedy příslušná ustanovení zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění účinném ke dni uzavření Smlouvy o úvěru (dále jen „občanský zákoník“), a zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „obchodní zákoník“), v tomto případě ve znění účinném v době uzavření Smlouvy o úvěru do dne 31. 12. 2013.

Obecnou úpravu smlouvy o úvěru jako smluvního typu obsahuje obchodní zákoník v § 497 a násl. Smlouva o úvěru je tzv. absolutním obchodem ve smyslu ustanovení § 261 odst. 3 písm. d) obchodního zákoníku, který se bez ohledu na povahu jeho účastníků řídí vždy obchodním zákoníkem. Právní institut promlčení práva obchodní zákoník upravuje komplexně v § 387 až 408 obchodního zákoníku, a tudíž vylučuje subsidiární použití ustanovení občanského zákoníku o promlčení.

8.2 Promlčení práva ze Smlouvy o úvěru

Před věcným posouzením nároku, kterého se Navrhovatel domáhá v řízení před finančním arbitrem, se finanční arbitr musí vypořádat s námitkou promlčení tohoto nároku, kterou řádně vznesla Instituce. Pokud je nárok Navrhovatele promlčený, nebude finanční arbitr posuzovat nárok samý, neboť by ho pak finanční arbitr nemohl pro jeho promlčení Navrhovateli přiznat.

Finanční arbitr se v této otázce ztotožňuje s názorem Nejvyššího soudu České Republiky vyjádřeným v jeho rozhodnutí ze dne 13. 12. 2007, sp. zn. 33 Odo 896/2006: „[d]ovolá-li se účastník občanského soudního řízení promlčení, nemůže soud promlčené právo (nárok) přiznat; návrh na zahájení řízení v takovém případě zamítne. Jestliže je v řízení uplatněna námitka promlčení, je na soudu, aby se v souladu se zásadou hospodárnosti řízení obsaženou v § 6 o. s. ř. přednostně zabýval otázkou promlčení práva, pokud to vede rychleji a účinněji k vydání rozhodnutí ve věci samé, a nikoliv nárokem samým.“

Finanční arbitr ale současně posuzoval, zda Instituce námitku promlčení v řízení před finančním arbitrem neuplatnila v rozporu s dobrými mravy. Přitom vyšel ze závěrů Ústavního soudu vyjádřených mimo jiné v nálezu sp. zn. I. ÚS 643/04 ze dne 6. 9. 2005, „vznesení námítky promlčení zásadně dobrým mravům neodporuje; mohou však nastat situace, kdy uplatnění této námítky je výrazem zneužití práva na úkor účastníka, který marné uplynutí promlčecí doby nezavinil a vůči němuž by za takové situace zánik nároku v důsledku uplynutí promlčecí doby byl nepřiměřeně tvrdým postihem ve srovnání s rozsahem a charakterem jím uplatňovaného práva a s důvody, pro které své právo včas neuplatnil.“

Finanční arbitr nezjistil, že by Navrhovateli v uplatnění jeho nároku vůči Instituci v průběhu plynutí promlčecí doby cokoli bránilo, finanční arbitr proto námitku promlčení, kterou v řízení vznesla Instituce, nepovažuje za vznesenou v rozporu s dobrými mravy.

8.3 Promlčení práva Navrhovatele uplatnit porušení informační povinnosti Instituce při uzavírání Smlouvy o úvěru

Podle § 4 odst. 2 zákona o spotřebitelském úvěru platí, že „[s]mlouva, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr, musí obsahovat také

- a) stanovení roční procentní sazby nákladů na spotřebitelský úvěr způsobem uvedeným v příloze tohoto zákona,
- b) stanovení podmínek, za kterých může být roční procentní sazba nákladů na spotřebitelský úvěr upravena a které nesmí být závislé pouze na vůli věřitele,
- c) stanovení maximální výše spotřebitelského úvěru, stanovení výše jednotlivých splátek, jejich počtu a přesného časového rozvržení,
- d) stanovení jednotlivých plateb, včetně těch, které jsou uvedeny v § 2 písm. a) bodech 1 až 5, budou-li placeny spolu se spotřebitelským úvěrem; pokud jednotlivé platby nelze přesně stanovit, musí být uveden způsob jejich výpočtu,
- e) závazek věřitele informovat spotřebitele v průběhu plnění smlouvy o všech změnách roční procentní sazby nákladů na spotřebitelský úvěr,

f) u smluv, ve kterých se sjednává koupě najaté věci, výši spotřebitelského úvěru,
g) ustanovení o právu na splacení spotřebitelského úvěru před stanovenou lhůtou (§ 11),
h) podmínky, za kterých lze předčasně ukončit smluvní vztah,
i) způsob placení.“

Podle § 6 zákona o spotřebitelském úvěru dále platí, že „[n]esplňuje-li smlouva o poskytnutí spotřebitelského úvěru náležitosti uvedené v § 4, pokládá se spotřebitelský úvěr za úvěr úročený ve výši diskontní sazby platné v době uzavření smlouvy, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr, uveřejněné pro příslušné období Českou národní bankou; ujednání o jiných platbách na spotřebitelský úvěr se stávají neplatnými, to vše s účinností ode dne, kdy spotřebitel tuto skutečnost uplatní u věřitele.“

Podmínkou pro použití této soukromoprávní sankce je tedy porušení informační povinnosti Instituce a zároveň její uplatnění u Instituce Navrhovatelem.

Finanční arbitr zjistil, že Navrhovatel uplatnil porušení informační povinnosti podle § 4 odst. 2 písm. b), písm. e) a písm. h) zákona o spotřebitelském úvěru u Instituce dopisem adresovaným Instituci dne 19. 2. 2016.

Instituce v průběhu řízení před finančním arbitrem vznesla námitku promlčení.

Podle § 391 odst. 2 obchodního zákoníku platí, že „[u] práva uskutečnit právní úkon běží promlčecí doba ode dne, kdy právní úkon mohl být učiněn, nestanoví-li tento zákon něco jiného.“

Podle § 397 obchodního zákoníku „[n]estanoví-li zákon pro jednotlivá práva jinak, činí promlčecí doba čtyři roky.“

Podle § 388 odst. 1 obchodního zákoníku „[p]romlčením právo na plnění povinnosti druhé strany nezaniká, nemůže však být přiznáno nebo uznáno soudem, jestliže povinná osoba namítne promlčení po uplynutí promlčecí doby.“

Promlčecí doba pro právo Navrhovatele uplatnit porušení informační povinnosti u Instituce a domáhat se tak úročení spotřebitelského úvěru ze Smlouvy o úvěru ve výši diskontní sazby platné v době uzavření této smlouvy uveřejněné Českou národní bankou tedy začala běžet dne 23. 1. 2010, tj. v den uzavření Smlouvy o úvěru, kdy došlo k porušení informační povinnosti a zároveň Navrhovatel mohl toto porušení u Instituce poprvé uplatnit.

Pro uplatnění práva na úročení úvěru ve výši diskontní sazby ve smyslu § 6 zákona o spotřebitelském úvěru nestanoví zákon speciální promlčecí dobu, proto se uplatní obecná čtyřletá promlčecí doba podle obchodního zákoníku, která uplynula dne 23. 1. 2014.

Navrhovatel uplatnil porušení informační povinnosti u Instituce až dopisem ze dne 19. 2. 2016, tedy v době, kdy právo Navrhovatele již bylo promlčeno, a Instituce zároveň vznesla námitku promlčení, finanční arbitr nemůže nárok na úročení spotřebitelského úvěru ze Smlouvy o úvěru ve výši diskontní sazby platné v době uzavření této smlouvy uveřejněné Českou národní bankou Navrhovateli přiznat.

9 K výrokům nálezů

Finanční arbitr na základě shromážděných podkladů zjistil, že námitka promlčení vznesená Institucí je důvodná a tudíž i v případě zjištění, že by Navrhovateli svědčil tvrzený nárok na úročení spotřebitelského úvěru ze Smlouvy o úvěru ve výši diskontní sazby platné v době

uzavření této smlouvy uveřejněné Českou národní bankou, nemohl by jej Navrhovateli pro jeho promlčení přiznat. Nárok, který Navrhovatel vznesl, finanční arbitr věcně neposuzoval.

Finančnímu arbitrovi na základě všech výše uvedených skutečností proto nezbylo než návrh Navrhovatele v plném rozsahu zamítnout, tak jak je uvedeno ve výroku tohoto nálezu.

P o u ě n í :

Účastník řízení může proti tomuto nálezu podle § 16 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi podat do 15 dnů od jeho doručení tomuto účastníku řízení písemně odůvodněné námitky k finančnímu arbitrovi, přičemž platí, že včas podané námitky mají odkladný účinek.

Podle § 17 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi doručený nález, který již nelze napadnout námitkami, je v právní moci.

V Praze dne 20. 6. 2016

otisk úředního razítka

Mgr. Monika Nedelková
finanční arbitr